

τειών, ὅστις πληρώνει ἀσφάλιστρα κατ' ἔτος ἐν ἑκατομύριον τετρακοσίας χιλιάδας δραχμῶν, διὰ τὴν δαθοῦν τριάντονα ἑκατομύρια όταν ἀποθάνῃ. Αὐτὸς ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας εἶνε ἡσφαλισμένος διὰ 650.000 λίρας στερλίνας.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΜΕΤΕΩΡΑ

Μονὴ Βαρλαάμ

Ἡ μονὴ τοῦ Βαρλαάμ κείται 5 λεπτὰ ἀνατολικῶς τῆς Μεταμορφώσεως, καὶ εὐρίσκεται, ὡς ἐκεῖνη, ἐπὶ ὅλως ἀνεξαρτήτου βράχου, ἔχοντος ἔκτασιν 7 στρεμμάτων καὶ ὕψος ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς ἀναβάσεως 125 μέτρων καὶ ἐπέκεινα τοῦ τριπλασίου ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν. Κατωκίθη δὲ κατὰ πρόωτον τῷ 1208 ὑπὸ τινος ἀσκητοῦ, Βαρλαάμ καλουμένου, ὅστις ὠκοδόμησεν ἐπ' αὐτοῦ ναὸν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, κατὰ δὲ τὸ 1508 οἱ ἐξ Ἰωαννίνων Νεκτάριος καὶ Θεοφάνης ἔκτισαν πύργον καὶ τὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Πάντων. Περιέχει δύο ναοὺς, 25 κέλλια καὶ 4 ὀμβροδέκτας, καὶ ἀναστρικτὴν μηχανήν, δι' ἧς ἀνέρχονται καὶ κατέρχονται οἱ ἐπισκέπται. Ἡ δὲ ξυλίνη κλίμαξ, ἣν συνήθως μεταχειρίζονται οἱ ἐξερχομένοι μοναχοί, ἀριθμεῖ 95 βαθμίδας.

Α. Χριστοβασιλίμ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Στατιστικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κρήτης μετὰ διαφορῶν γεωγραφικῶν ἱστορικῶν, ἀρχαιολογικῶν, ἐκκλησιαστικῶν κτλ. εἰδήσεων περὶ τῆς νήσου ὑπὸ Νικολάου Σταυράκη, πρῶτη γενικὴ γραμματεὺς τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Κρήτης, καὶ πρῶτη ἐπόπτου τῶν Κρητικῶν τελωνείων, Ἀθήνησι, 1890 σελ. 207+172.

Εἶνε ὁμολογουμένως ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι, ἐνῶ περὶ πολλῶν νήσων μεγάλων καὶ μικρῶν τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐγράψαν παρ' Ἑλλήνων ἱστορικοὶ καὶ γεωγραφικοὶ μονογραφαί, περὶ τινῶν δὲ διπλαῖ καὶ πολλαπλαῖ, περὶ τῆς μεγάλου Κρήτης, τῆς βασιλίδος ταύτης τῶν νήσων, οὐδεμίαν ἐγράφη πλήρη καὶ λεπτομερῆ περιγραφή. Ὅρα ἐν Νεοελληνικῇ γεωγραφικολογίᾳ Ἀντ. Μηλιαράκη σελ. 86 — 88 κατάλογον τῶν δημοσιευθέντων περὶ Κρήτης γεωγραφικῶν βιβλίων καὶ ἄλλων διατριβῶν ἐν περιοδικῶσι. Ἰσοῦ αἴτιον τούτου εἶνε ἡ πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ κατάστασις αὐτῆς, ἣτις δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐλευθέραν καὶ ἀκόλουτον περιουσίαν πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν, καὶ ἣτις ἐπιτείναν καταλείπει χρόνον τοῖς ἐγχωρίοις λογίοις πρὸς τοιαύτας συγγραφάς, αἵτινες εἶνε πάντοτε κερποὶ εὐγεγεῖς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐημερίας.

Ἡ ἀστὶ ἐκδοθεῖσα συγγραφὴ τοῦ κ. Σταυράκη πληροῦ ἦδη ἐν μέρει τὴν ἐλλείψιν εἰδικῆς περιγραφῆς τῆς Κρήτης, ἀποτελοῦσα, ἐπ' ὅσον ἦτο δυνατόν, διάγραμμα ἀκριβὲς τῆς διοικητικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς διαίρεσεως, καὶ ἐπίσημον ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ γενομένην τῷ 1881 ἐπὶ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῆς νήσου Γ. Φωτιάδου πασᾶ, ἐνεργηθεῖσαν δὲ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίου κ. Ν. Σταυράκη, γενικοῦ γραμματεῖος τότε τυγχάνοντος τῆς Διοικήσεως.

Τὸ ὅλον ἔργον διαίρεται εἰς τρεῖς μέρη ἐν τῇ πρώτῃ περιλαμβάνεται σύντομος γεωγραφικὸν διάγραμμα τῆς Κρήτης, ἀλφαριθμητικὸς πίναξ τῶν ἀρχαίων πόλεων αὐτῆς μετὰ συνοπτικῶν περὶ ἐκάστης ἱστορικῶν καὶ γεωγραφικῶν εἰδήσεων, πίναξ ἐν ὑποσημείωσι χρονολογικῶν τῶν ἐν Κρήτῃ σεισμῶν ληφθεῖς ἐκ τοῦ

συγγράμματος τοῦ Raulin, εἶτα δὲ σύντομος ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Ἐπειτα κατόπιν ἡ ἔκθεσις τῆς διοικητικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς διαίρεσεως τῆς νήσου ἐπὶ Ἑνετῶν καὶ ἡ σημερινή, καθὼς καὶ συγκριτικοὶ πίνακες τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου διαφορῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐγένετο ἀπογραφὴ ἐπὶ Ἑνετῶν καὶ Τούρκων.

Τὰ δύο τελευταῖα δὲ μέρη περιλαμβάνουσι τοὺς στατιστικῶν πίνακας, ἀποτελοῦντας τὸ ἀριστον μέρος καὶ κύριον τοῦ πονήματος τούτου. Ἐν τοῖς πίναξί τούτοις ὁ κ. Σταυράκης ἐκτυλίσσει κατὰ διοικήσεις, ἐπαρχίας, δήμους καὶ χωρία, ὧν τηρεῖ αὐξῶντα ἀριθμὸν ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους, πίνακας τῶν πληθυσμῶν τῆς νήσου γενικοῦς καὶ εἰδικούς. Ἐν τοῖς τελευταίοις δὲ ἀναγράφει τὸν πληθυσμὸν κατὰ θρησκευτά, κατ' ἐπαγγελματα καὶ κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν. Ἐν τούτοις δὲ σημειοῖ καὶ τὰς Μονὰς κατ' ἐπαρχίας, δήμους καὶ ἐπισκοπὰς.

Μεγίστην ἀρετὴν τῶν πινάκων τούτων θεωροῦμεν ὅτι ἀναγράφουσι τὰ ὀνόματα τῶν χωρίων, τῶν τοπικῶν περιοχῶν καὶ τῶν Μονῶν ὡς προφέρονται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἀνευ νεολογιῶν καὶ ἀρχαίων καταλήξεων, ὅπερ δυστυχῶς πράττουσι πρὸς ἐπίδειξιν ἀκριβῶν ἐλληνομαθείας πολλοὶ τῶν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι, καθιστῶντες πολλακίς τὰ ὀνόματα τῶν τόπων ἀγνώριστα, καὶ καταστρέφοντες τὴν ἀληθῆ καὶ κατὰ φύσιν γεωγραφίαν. Ἐν τοῖς πίναξί τοῦ κ. Σταυράκη ἐπικρατεῖ ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους ὁμαλὴ ὀνοματολογία. ἐξ ἧς πολλὰ ἔχει νὰ πορισθῇ καὶ ἡ ἀρχαία γεωγραφία τῆς νήσου καὶ ἡ γλωσσολογία.

Ἡ Κρήτη σήμερον διαίρεται εἰς 5 διοικήσεις ἢ νομοὺς ὡς λέγομεν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι: 1) Χανίων, 2) Σφακίων, 3) Ρεθύμνης, 4) Ἡρακλείου, 5) Λασηθίου. Ἡ ἐπαρχιακὴ δὲ διαίρεσις αὐτῆς ἔμεινεν οἷα ἦτο ἐπὶ Ἑνετῶν, πληρῶν ἐλαχίστων τροποποιήσεων. Διηγεῖται δὲ τότε εἰς 20 ἐπαρχίας, σήμερον δὲ κυρίως εἰς 17 συγχωνευθεῖσάν τριῶν, αἵτινες διοικῶνται ὑπὸ ἐπαρχῶν 14 μόνον, διότι αἱ ἐπαρχίαι Ρεθύμνης, Ἀποκορώνου καὶ Μεραμπέλλου διοικῶνται ἀμέσως ὑπὸ τῶν διοικητῶν τῶν οἰκείων διοικήσεων. Τῶν 14 τούτων ἐπάρχων 9 εἶνε Χριστιανοὶ καὶ 5 Ὀθωμανοί.

ὑποδιαιροῦνται δὲ αἱ ἐπαρχίαι εἰς 88 δήμους, οὓς ὀνομάζουσι μετὰ τὸ ὄνομα τῆς πρωτεύουσος αὐτῶν, τῶν Κρητικῶν ὀρθῶς μὴ μιμηθέντων κατὰ τοῦτο τὸ ἐπικρατήσαν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι σύστημα τῆς ὀνομασίας τῶν δήμων ἐξ ἀρχαίων πόλεων, τὸ ὅποιον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τηρηθῇ ἐφ' ὅλον τῶν δήμων διὸ ἐκ τούτου προσῆλθε τραγέλαρος ἀληθῆς ἐπὶ τῆς ὀνοματολογίας τῶν δήμων τῆς ἐλευθέρου Ἑλλάδος, δι' ἧς διεστρεβλώθη καὶ ἡ ἀρχαία καὶ ἡ νέα γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος παρεσέφερον δ' ἐκ τῆς ἀμαθείας τῶν ὀνοματοθετῶν καὶ ὀνόματα ἐντελῶς ἀνύπαρκτα.

Ἡ Κρήτη ἔχει τρεῖς μεγάλας πόλεις Χανία, Ρεθύμνον καὶ Ἡρακλείον, ὧν τὰ μὲν Χανία ἔχουσι πληθυσμὸν ἐν ὅλῳ 13.812, τὸ Ρεθύμνον 9.274, καὶ τὸ Ἡρακλείον 31.368. Ἐχει δὲ τρεῖς κομποπόλεις ἐχούσας πληθυσμὸν ἄνω τῶν 2000, τὴν Ἱεράπετρα, τὴν Νεάπολιν καὶ Κρητσᾶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεραμπέλλου, Χωρία δὲ ἐν ὅλῳ 1150.

Ἐκκλησιαστικῶς ἡ νήσος διαίρεται εἰς 8 ἐπισκοπὰς καὶ μίαν ἀρχιεπισκοπὴν, τὴν τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης ἐδρεύοντος ἐν Ἡρακλείῳ, ἔχοντος δὲ τὸν τίτλον τοῦ ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Ἑβρώπων, κατέχοντος τὸν 23 θρόνον ἐν τῇ τάξει τῶν Μητροπολιτῶν.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου ἐν ὅλῳ, κατὰ τὴν εἰρημένην ἀπογραφὴν τοῦ 1881, ἀνέρχεται εἰς 279,165. Ἀναλογοῦσι δὲ πρὸς τὸ ἐμβαδὸν τῆς νήσου ἐξ 7.800 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων 35,78 κάτοικοι κατὰ τετρ. χιλίωμ.